

відповідною статтею Особливої частини цього Кодексу; а незакінченим злочином є готування до злочину та замах на злочин.

Побережна О.О.

курсант 2 курсу ФПФПМГБ

ННПФПМГБВВ НАВС

науковий керівник: Тригубенко Г.В.,

доцент кафедри конституційного та

міжнародного права НАВС,

кандидат юридичних наук

КОНСТИТУЦІЙНО ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Діяльність органів прокуратури, як і інших структур, проходить в умовах здійснення соціально-економічних і політико-правових реформ в Україні. Сама прокуратура також піддана істотному реформуванню, що проявилось передусім в її інституціоналізації як самостійної державної структури, зосередженні діяльності її органів на захисті основ конституційного ладу, переорієнтації на пріоритетне забезпечення прав і свобод людини і громадянина, забезпеченні реальної незалежності прокуратури та її посадових осіб.

Наукова і практична потреба подальшого поглибленого вивчення й аналізу проблем щодо місця прокуратури в системі владних структур, її відносин з вищими, центральними, місцевими органами державної влади й органами місцевого самоврядування обумовлена триваючою дискусією з приводу подальших напрямків реформування прокурорської системи України, періодичними змінами законодавства про прокуратуру та суміжних галузей.

Суттєве значення для визначення правового статусу прокуратури мають положення VII розділу Конституції України, яка визначила прокуратуру як єдину систему та закріпила її функції (ст. 121), в яких найбільш повно відображається призначення прокуратури в механізмі держави, об'єктивна необхідність здійснення нею суспільно-корисної, соціально обумовленої наглядової та правозахисної діяльності. Конституційно-правовий статус прокуратури в Україні визначається, окрім Конституції України, Законом України «Про прокуратуру» від 5 листопада 1991 року, іншими актами чинного законодавства України. Прокуратура виступає відносно самостійним інститутом і безпосередньо не входить до законодавчої, виконавчої чи судової гілок влади, хоча тісно взаємодіє з усіма гілками влади.

До системи органів прокуратури входять: Генеральна прокуратура України, прокуратури Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя (на правах обласних), міські, районні, міжрайонні, районні в містах. У разі необхідності Генеральний прокурор України може створювати

спеціалізовані прокуратури на правах обласних, міських, районних та міжрайонних прокуратур. Основними принципами організації та діяльності органів прокуратури в Україні є: централізації системи органів прокуратури; самостійності й незалежності прокуратури; законності; гласності; колегіальності та єдиноначальства прокуратури тощо.

Нині у вітчизняній юридичній літературі провідними фахівцями пропонується доволі широкий спектр пропозицій щодо удосконалення конституційно-правового статусу прокуратури. При цьому, дискутуючи навколо різних моделей удосконалення прокуратури, спеціалісти пропонують визначити місце прокуратури в системі органів державної влади, провести реформування статусу прокуратури на демократичних засадах за європейською традицією, здійснювати реформування комплексно з урахуванням вітчизняного досвіду, вирішуючи проблеми всієї прокурорської системи в цілому.

В цьому аспекті важливе значення мають актуальні вимоги і рекомендації щодо реформи прокуратури в Україні від органів Ради Європи (Парламентської Асамблеї, Комітету Міністрів, Європейського суду з прав людини, Венеціанської комісії, Консультативної ради європейських суддів і Консультативної ради європейських прокурорів). Серед них зокрема є наступні: позбавити прокуратуру функції загального нагляду; можливості здійснювати загальний захист прав людини; переглянути повноваження прокуратури представляти фізичних осіб у суді, незважаючи на бажання цих осіб (у разі збереження цієї функції, роль прокуратури має бути субсидіарною і слід передбачити право особи відмовитися від представництва прокурора); зосередити функцію захисту прав людини в омбудсмена; передбачити можливість судового контролю за кожним рішенням прокурора, яке втручається в основоположні права і свободи людини, включаючи всі дії поза сферою кримінального обвинувачення; скасувати повноваження прокурорів оскаржувати рішення в цивільному, адміністративному і господарському процесі, у тому разі, коли прокурор не брав участь у справі у попередніх інстанціях; зобов'язати прокурорів (на законодавчому рівні) аргументувати свої дії та забезпечити доступність цих пояснень особам та інституціям, залученим або заінтересованим у справі та ряд інших.

Отже, рух українського суспільства на шляху прогресу і демократизації, світові інтеграційні процеси зумовлюють неминуче оновлення правозабезпечуючих інститутів в Україні, серед яких провідне місце займає прокуратура. Подальше реформування конституційно-правового статусу прокуратури необхідно здійснювати на основі національних правових традицій та світових демократичних стандартів.